

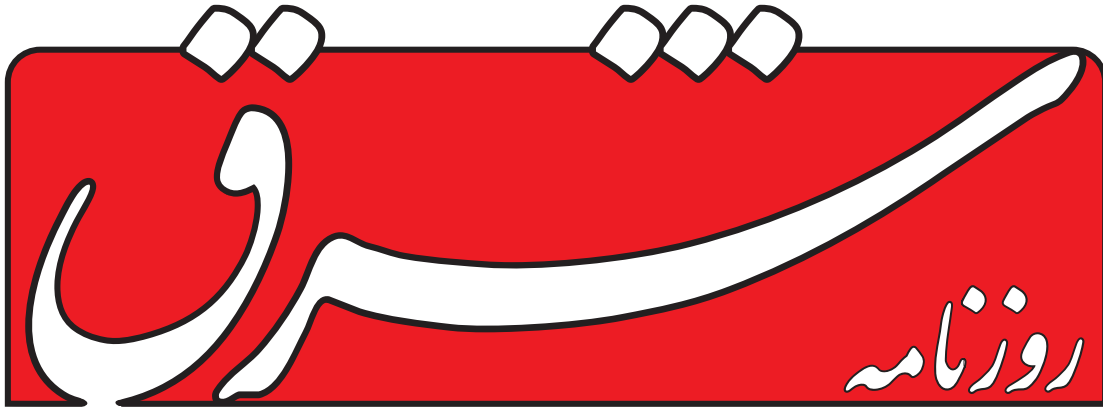

حمایت حسن روحانی از آیت‌الله صافی گلپایگانی

گروه سیاست: حمله‌های صورت‌گرفته علیه آیت‌الله‌العظمی صافی گلپایگانی چنان بود که رئیس‌جمهور پیشین نیز سکوت خود را شکست و در پیامی تضعیف جایگاه مرجعیت را به ریختن آب به آسیاب دشمن تعبیر کرد. حسن روحانی ...

صفحه ۲

دوشنبه ۱۰ آبان ۱۴۰۰ • ۲۵ ربیع‌الاول ۱۴۴۳ • ۱ نوامبر ۲۰۲۱

روایت باهنر از اختلاف خط امامی‌ها

گروه سیاست: محمدرضا باهنر در نشست ماهانه جامعه اسلامی مهندسين که در حسینیه انمه اظهار برگزار شد؛ گفت «نزدیک به ۳۰ سال اقتصاددانان و گروه‌های سیاسی درگیر این موضوع بودند که اقتصاد دست دولت باشد یا بخش خصوصی...»

صفحه ۲

سال نوزدهم • شماره ۴۱۳۲ • ۱۲ صفحه • ۷۰۰۰ تومان

سرمقاله

معضل اقتصاد ایران در سمت عرضه است، نه تقاضا

مراد راهداری*

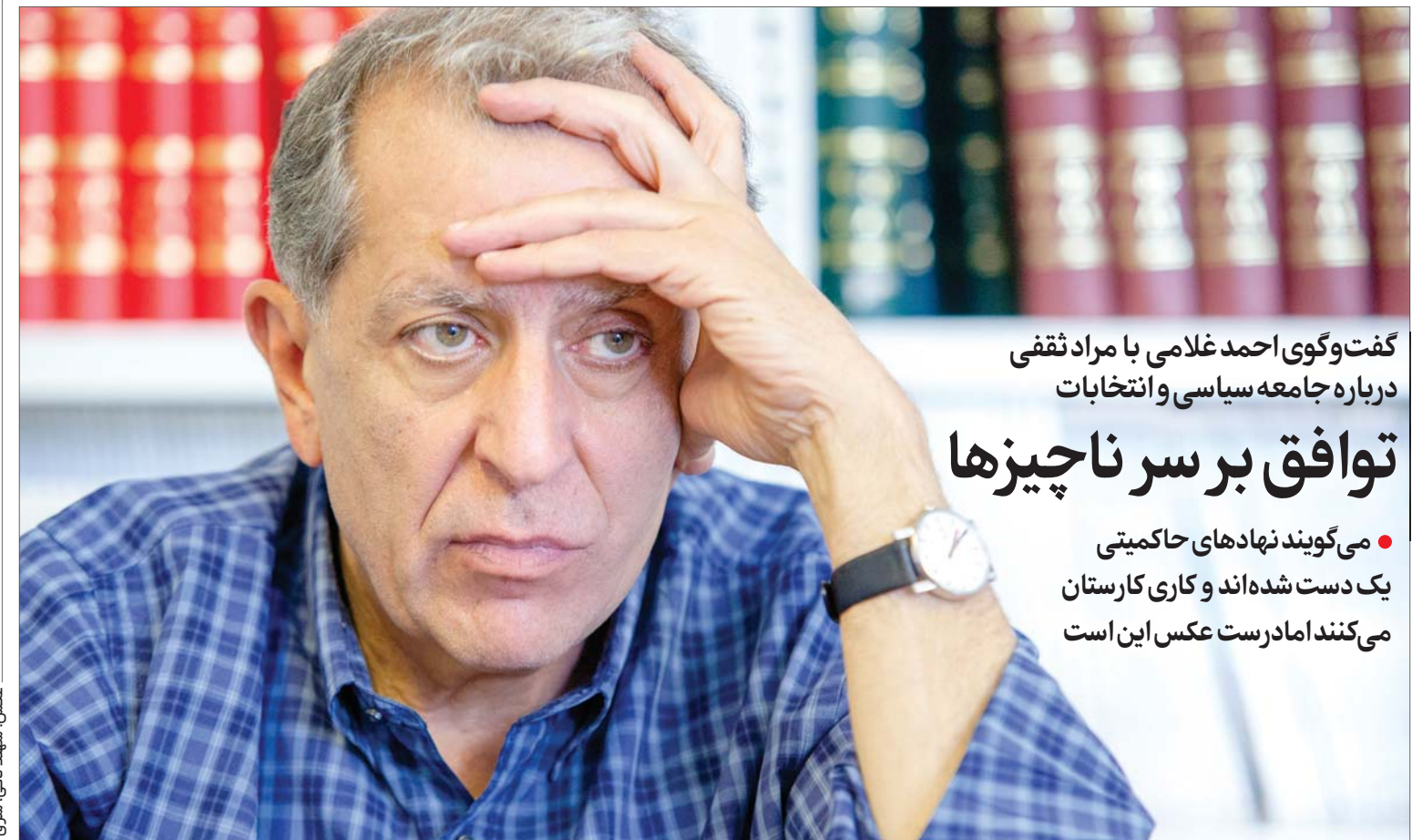

در ادبیات علمی حوزه اقتصاد کلان، تعادل میان مجموع عرضه و تقاضای جامعه در بازار کالا و خدمات اهمیت ویژه‌ای دارد. و گاهی عدم تعادل ناشی از معضل در سمت تقاضاست و گاهی ریشه عدم تعادل در سمت عرضه؛ البته در بازارهای پول، کار و سرمایه نیز ضرورت تعادل این دو سو در سطح سازوکار کلان اقتصاد حائز اهمیت است. این بازارها به یکدیگر وابسته و با هم در ارتباط هستند. اگر یکی از این بازارها نامتعادل باشد، در اصطلاح آن بازار تسویه‌نشده باشد، یعنی طرف عرضه با تقاضا مساوی نباشد، این عدم تعادل بین عرضه و تقاضا به سایر بازارها نیز سرایت می‌کند. فرضا اگر بازار کالا و خدمات کمبود عرضه داشته و سرمایه‌گذاری بیشتری لازم داشته باشد تا به سطح تعادل برسد، در شرایط کمبود یا رکود عرضه، بی‌کاری نیز بالا می‌رود. رشد بی‌کاری طرف تقاضای همین بازار را نیز تضعیف می‌کند؛ به همین دلیل به نقل از یک اقتصاددان قدیمی (ژان باتیست س) می‌گویند هر عرضه‌ای، تقاضای خود را ایجاد می‌کند. با تضعیف تقاضا، تورم ناشی از برتری تقاضا نسبت به عرضه ممکن است برطرف شود یا کاهش یابد، اما معضل بی‌کاری و بعضی عوارض آن مانند پرداخت دستمزدهای پایین پابرجا می‌ماند. بنابراین عدم تعادل در بازار کار حل نمی‌شود و در شرایط وجود جمعیت بی‌کار و متقاضی کار، همان‌طور که اشاره شد، دستمزدها نیز کاهش می‌یابد یا رشد نمی‌کند. از سوی دیگر، با وجود بی‌کاری و عدم تعادل در دو بازار کالا و کار، درآمد ملی نسبت به شرایط بالقوه، کمتر و کمبود درآمد نیز سبب کاهش گردش پول می‌شود؛ اینجاست که بازار پول تأثیر می‌پذیرد و کوچک می‌شود. در چنین شرایطی پول برای سرمایه‌گذاری نیز کمتر شده و در نتیجه بازار سرمایه نیز تضعیف و نامتعادل می‌شود. کاهش سرمایه‌گذاری، اشتغال و در مرحله بعد تولید را کاهش می‌دهد. به دلیل کمبود عرضه، تورم نیز ایجاد می‌شود و تأمین کمبود عرضه از طریق واردات، تقاضای ارز را بالا می‌برد و با گران شدن آن، هزینه تولید نیز افزایش می‌یابد؛ پس شاهد سلسله روایط علت و معلولی نامطلوب خواهیم بود. در یک سال گذشته به دلیل واردات سوپا و ذرت با نرخ ارز بالا برای تولید مرغ، شاهد افزایش چندین مرحله‌ای بهای آن بوده‌ایم. مرغ از حدود هشت هزار تومان به ۱۲ و بعد به ۱۸، سپس به ۲۵ و اخیرا به ۳۲ هزار تومان در فواصل کوتاه رسیده است. در اینجا فرصت آن نیست که تک‌تک بازارها را تحلیل کنیم، بلکه قصد داریم با این مقدمه که اهمیت موضوع را نشان داده، فقط به پشتیبانی از تولید و رفع موانع آن بپردازیم و جا دارد همین جا از مقام معظم رهبری برای این دقت نظر تشکر وافر کنیم. وظیفه کارشناسان خبره این است که به مصادیق آن بپردازند و راه حلی برای مسائل پیشنهاد دهند. مراحل و مدت زمان ایجاد شخصیت حقوقی کسب‌وکار در ایران (تشکیل شرکت)، بدون عملیات اجرایی سرمایه‌گذاری تا بهره‌برداری بسیار پیچیده و زمان‌بر است. بر اساس گزارش بانک بین‌المللی بازرگانی و توسعه (IBRD) که زیرمجموعه بانک جهانی است، ایران در گزارش سهولت کسب‌وکار (Doing business) ۲۰۲۰، رتبه ۵۸.۵ امتیاز از صد امتیاز ممکن، در میان ۱۹۰ کشور در رتبه ۱۲۷ جهان قرار گرفته است. اگر زمان آغاز سرمایه‌گذاری تا بهره‌برداری در مقایسه با دیگر کشورها را مورد ملاحظه قرار دهیم (به‌خصوص در صنعت و زیرساخت‌هایی نظیر سدسازی)، متوجه بحرانی بودن آن می‌شویم. وجود هزاران طرح ناتمام که باید سال‌ها قبل به بهره‌برداری می‌رسیدند، گویای این معضل است.

ادامه در صفحه ۲

ایران، خانه دوم مسئولان ایرانی

سلیمی: برخی مسئولان به بهانه آلودگی هوای تهران ۲، ۳ ماه به ژنو و وین رفته‌اند

عکس: سهند تاجی، شرق

گفت‌وگوی احمد غلامی با مراد ثقفی درباره جامعه سیاسی و انتخابات

توافق بر سر ناچیزها

- می‌گویند نهادهای حاکمیتی یک دست شده‌اند و کاری کارستان می‌کنند اما درست عکس این است

صفحه ۶

یادداشت

اهتمام رئیس دستگاه قضا در باره ممنوع‌الخروجی افراد

معین شرقی حقوق‌دان

دستور ممنوع‌الخروجی می‌کند و در حالی دیگر، منع خروج فرد از کشور در قالب قرارهای نظارت قضائی و سپس از حضور متهم در مرجع قضائی و تفهیم اتهام به او صورت می‌گیرد که در هر دو این موارد، مدت اعتبار دستور یا قرار صادره شش‌ماهه و قابل تمدید است. درباره دستور ممنوع‌الخروجی، فرد از صدور آن تا زمان حضور احتمالی در مبادی خروجی و ضبط گذرنامه، اطلاعی از ممنوع‌الخروجی خویش پیدا نمی‌کند؛ اما قرار ممنوع‌الخروجی با عنایت به اینکه توأم با صدور قرار تأمین کیفری است، فی‌المجلس به فرد ابلاغ می‌شود و متوجه مفاد قرار می‌شود. همچنین با اقدام برخی از دستگاه‌ها مانند سازمان امور مالیاتی، بانک‌ها و اجرائیات سازمان ثبت نیز ممکن است افرادی ممنوع‌الخروج شوند و حتی در مرحله اجرای احکام کیفری و حقوقی نیز این امر ممکن است. با این اوصاف طبعاً در بسیاری از موارد افراد اطلاعی از ممنوع‌الخروجی خود، دلایل آن و مرجع اقدام ندارند که پرواضح است بی‌اطلاع‌گذاشتن افراد از ممنوع‌الخروجی آنها نقض حقوق شهروندی و در تعارض با بند ۶ ماده ۲ از فصل دوم منشور حقوق شهروندی بوده و هرکس حق دارد بداند که در مقطع معینی و به دلیل مشخصی، محسوس است. به طور کلی و شایع در قوانین کیفری دو حالت ممنوع‌الخروجی متصور است. حالتی که دادسرا به منظور دسترسی به متهم و جلوگیری از فرار او از کشور مبادرت به صدور

ادامه در صفحه ۵

یادداشت

در مرز شمال غرب ایران چه می‌گذرد

ولی کالجه

کرد و از لحاظ حقوقی این موافقت‌نامه جایگزین موافقت‌نامه آتش‌بس بی‌شکست قریزستان در سال ۱۹۹۴ شده است. بنابراین در عمل هنوز «پیمان صلحی» در قره‌باغ منعقد نشده است. به همین دلیل، منطقه هنوز در مرحله «آتش‌بس» به سر می‌برد و در نتیجه نمی‌توان صحبت از «صلح قره‌باغ» کرد. در همین راستا، هرگونه درگیری بین نیروهای ارمنی و آذری که پس از جنگ دوم قره‌باغ و در یک سال گذشته روی داده است، از نظر حقوقی، «نقض صلح» نیست، بلکه نقض «آتش‌بس» است.

۲- هرچند با بازگشت نظامی مناطق فیضولی، جبرائیل، زنگیلان و قبادلی و بازگشت سیاسی مناطق آقدام، لاجین و کلبجر از طریق موافقت‌نامه آتش‌بس در ۱۰ نوامبر ۲۰۲۰ (میلادی/ ۲۰ آبان ۱۳۹۹) به حاکمیت جمهوری آذربایجان در جریان جنگ سال گذشته، تکلیف هفت منطقه پیرامونی قره‌باغ پس از سه دهه مشخص شده است، اما سکوت موافقت‌نامه سه‌جانبه آتش‌بس قره‌باغ در رابطه با آینده وضعیت حقوقی منطقه «ناگورنو- قره‌باغ» موضوعی چالشی است که تنها فصل مشترک مخالفان آتش‌بس در جمهوری آذربایجان و ارمنستان محسوب می‌شود که این امر می‌تواند در رطن خود زمینه‌ساز کشمکش و درگیری مجدد بین دو کشور شود.

۳- اختلاف ارمنستان و جمهوری آذربایجان پس از جنگ در نحوه تفسیر بند نهم موافقت‌نامه آتش‌بس قره‌باغ در ۲۰ نوامبر ۲۰۲۰ در رابطه با کریدور نخجوان به جمهوری آذربایجان (دالان زنگه‌زور) نیز موضوع مناقشه‌برانگیز دیگری است که موجب تداوم تنش و اختلاف بین ایران و باکو شده است. تفسیر و استدلال طرف آذری از بند نهم موافقت‌نامه یک «تفسیر موسع و حد اکثری» است و در این راستا معتقد است مراد از «ارتباطات بین مناطق غربی جمهوری آذربایجان و جمهوری خودمختار نخجوان»، یک دالان و گذرگاه ارتباطی است که از آن با نام «دالان زنگه‌زور» یاد می‌کند؛ اما در مقابل، طرف ارمنی یک «تفسیر مضیق و حداقلی» در این رابطه دارد و معتقد است لفظ «دالان» تنها در بند سوم موافقت‌نامه آتش‌بس، آن‌هم برای دسترسی منطقه ناگورنو- قره‌باغ به ارمنستان از طریق «دالان لاجین» آمده است و بنابراین به دلیل عدم صراحت و اشاره مستقیم در بند نهم موافقت‌نامه به واژگانی مانند کریدور یا دالان، قائل به تعمیم چنین مفهومی به مسیر ارتباطی نخجوان به جمهوری آذربایجان از داخل خاک ارمنستان نیست.

ادامه در صفحه ۴

تترها

جعبه سیاه انتصابات باز شد

صفحه ۹

۲۵۰۰ کیلوگرم پانسمنان کودکان پروانه‌ای مفقود شده است!

صفحه ۹

جعبه پایداری بر سر موضع

صفحه ۲

دشمنی شرکای قدیمی

صفحه ۸

چقدر خوبیم ما!

صفحه ۱۱

ریزش پاییزی بورس

صفحه ۵

ارز ۴۲۰۰ تومانی، سیاستی درست ولی اجرایی غلط!

مجدید سجادی‌پناه

حرف اول

مذاکرات برجام و نکات مهم

کوروش احمدی . دیپلمات باز نشسته

سرانجام دولت سیزدهم تاریخی تقریبی (تا قبل از ۱۰ آذر) برای ازسرگیری مذاکرات هسته‌ای اعلام کرد. نکات مهم روند پیش‌رو به شرح زیر است:

۱- مهم‌ترین مسئله‌ای که هنوز روشن نیست، راهبردی است که ایران در جریان مذاکرات پیش‌رو خواهد داشت. در شش دور مذاکره قبلی، فرض بر این بود که هدف بازگشت همه طرف‌ها به برجام و اجرای بی‌کم‌وکاست تعهدات ذیل آن است. این هدف همچنان می‌تواند راهبرد ایران در مذاکرات آتی باشد، اما سخنان مقامات از لزوم لغو (و نه تعلیق) همه تحریم‌ها و ضمانت عدم خروج مجدد آمریکا از برجام و راستی‌آزمایی ابهام‌هایی را موجب شده است. این مطالبات اگرچه درست و برحق است و هدف نهایی ایران باید تحقق آنها باشد، اما این اهداف ورای برجام ۱۳۹۴ است. در «قانون اقدام راهبردی برای لغو تحریم‌ها...» مجلس نیز از «رفع کامل تحریم‌ها از جمله هسته‌ای، نظامی، حقوق بشری و امثال آن» سخن رفته است. اگر هدف «لغو همه تحریم‌ها» باشد، ما با نوع متفاوتی از مذاکرات مواجه خواهیم بود؛ حتی متفاوت با مذاکرات منتهی به نهایی‌شدن برجام در ۱۳۹۴. چراکه برخلاف گذشته که تمرکز صرفا بر رفع تحریم‌های مرتبط با برنامه هسته‌ای ایران بود، این‌بار تحریم‌های مرتبط با دیگر موضوعات نیز مد نظر خواهد بود. مسئله دیگر «لغو» تحریم‌ها به جای «تعلیق» آنهاست. این موضوعی است که در چند سال اخیر بسیار مورد توجه ناآشنایان به سیاست داخلی آمریکا بوده و به دستاویزی برای تخریب غیرمنصفانه تیم مذاکره‌کننده قبلی تبدیل شده است. درحالی‌که واضح‌تر از آن است که لغو تحریم‌های اصلی آمریکا در اختیار کنکره است و در ۱۳۹۴، ۵۸ عضو سنا (به شمول چهار سناتور شاخص دموکرات) اساسا مخالف برجام بودند و اگر لغو تحریم‌ها توسط کنکره در دستور کار قرار می‌گرفت، شمار بسیار بیشتری از دموکرات‌ها به مخالفت با برجام برمی‌خواستند. به‌علاوه قانون کاتسا مصوب آگوست ۲۰۱۷ نیز کار را برای رفع تحریم‌های غیرهسته‌ای دشوارتر کرده است.

۲- اگر بنا بر اتخاذ راهبردی جدید باشد، توجیه چین و روسیه و کسب موافقت و همراهی آنها به‌عنوان مقدمه ضروری و الزامی است.

ادامه در صفحه ۴

یادنامه اولین سالگرد درگذشت استاد آواز ایران

شماره تماس برای سفارش

۸۸۹۰۳۵۴۸

مقالاتی که در این شماره درج شده است، برگزیده‌ای از آثار استاد آواز ایران است.